

Strong Teens and Resilient Minds: Depressie en suïcidepreventie op het middelbaar beroepsonderwijs

Gepubliceerd: 02-01-2019 Laatste bijgewerkt: 15-05-2024

Het primaire doel is vast te stellen of eerstejaars mbo-studenten die het multimodale *school-based* suïcide- en depressiepreventieprogramma volgen een klinisch significante vermindering laten zien van suïcidale en depressieve symptomen wanneer ze...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON46146

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

STORM MBO

Aandoening

- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

Depressie, stemmingsstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Trimbos-instituut

Overige ondersteuning: ZonMw en gemeente Bernheze

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: adolescenten, depressie, preventie, suïcide

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Ernst van suïcidaliteit

Secundaire uitkomstmaten

Zelfvertrouwen

Zelfdoeltreffendheid

Extra levensjaar in goede gezondheid

Student motivatie en tevredenheid in het klaslokaal

School gerelateerde factoren (cijfers, verzuim, spijbelgedrag en schoolverlaten)

Demografische gegevens

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Sinds 2010 is er landelijk sprake van een toename van het aantal suïcides (CBS, 2016). Tegenwoordig, is suicide de meest voorkomende doodsoorzaak voor de leeftijdscategorie 10-25 (CBS, 2016). Verder blijkt het dat van de adolescenten die zich suïcideren 60-90% lijdt aan een depressieve stoornis (Orbach et al., 2009), wat wijst op een associatie tussen suïcide en depressie. In de leeftijdscategorie 15 tot 21 jaar vindt met het stijgen van de leeftijd een flinke toename plaats in het aantal klinische depressies (Hankin, 2002). 4% van de adolescenten lijdt jaarlijks aan een depressie stoornis (Meijer et al., 2006). 20% van de adolescenten heeft voor hun 20 heeft een depressieve symptomen gehad (Bertha & Balazs, 2013). Depressieve symptomen zijn een risicofactor voor het ontwikkelen van een depressieve stoornis (Johnson et al., 2009). Ook kunnen depressieve symptomen al leiden tot disfunctioneren (Balazs et al., 2013). Dit laat zien dat depressie en suïcide onder adolescenten belangrijke problemen zijn om aan te pakken. Dusver worden er nog geen

interventies ingezet die goed georganiseerd en/of bewezen effectief zijn in het voorkomen van depressie en suïcide (RIVM, 2014). Dit geeft aan dat preventieve strategieën met betrekking tot suïcide en depressie nodig zijn.

Doel van het onderzoek

Het primaire doel is vast te stellen of eerstejaars mbo-studenten die het multimodale *school-based* suïcide- en depressiepreventieprogramma volgen een klinisch significante vermindering laten zien van suïcidale en depressieve symptomen wanneer ze vergeleken worden met eerstejaars mbo-studente die het preventieprogramma niet ontvangen.

Onderzoekopzet

Om de doelen van het onderzoek te realiseren wordt er een cluster randomized controlled trial (RCT) uitgevoerd waarin de interventieconditie wordt vergeleken met de controle conditie. Randomisatie zal plaatsvinden op basis van schoollocatie. Zowel de controle- als de interventieconditie ontvangen de gatekeeper training en een screening om de veiligheid van suïcidale studenten te waarborgen. De interventieconditie ontvangt twee interventies gericht op suïcide- en depressiepreventie die de controle conditie niet ontvangt. Omdat op de meeste scholen in Nederland geen systematische aanpak gericht op suïcide- en depressiepreventie aanwezig is, ontvangt de controle conditie dus *enhanced usual care*. De multimodale opzet van het preventieprogramma zorgt ervoor dat alleen de gecombineerde effectiviteit van de interventies bepaald kan worden en niet het effect van de afzonderlijke interventies. Resultaten zullen worden geëvalueerd op basis van zelfrapportage van adolescenten op aanvang, mid-interventie, post-interventie en 6, 12 en 18 maanden na het einde van het gehele preventieprogramma.

Onderzoeksproduct en/of interventie

Het multimodale preventieprogramma bestaat uit vier modules. Zowel de interventie- als de controlegroep zullen 2 modules ontvangen, namelijk de gatekeeper training voor mentoren van de eerstejaars mbo-studenten en screening voor de eerstejaars mbo-studenten. Deze modules zijn aanwezig ter veiligheid van suïcidale studenten. De interventiegroep zal naast de gatekeeperstraining en de screening nog 2 modules ontvangen, namelijk universele preventie (>Moving Stories>) en geïndiceerde preventie (>Op Volle Kracht>). Details worden hieronder beschreven. Gatekeeper training Alle mentoren van eerstejaars mbo-studenten zullen een gatekeeper training volgen. In deze training leren mentoren (1) suïcidaal gedrag te herkennen, (2) leren ze contact te maken met de student en suïcidaliteit te bespreken en (3) studenten met ernstige suïcidale gedachten te verwijzen naar professionele hulpverlening. Screening Alle eerstejaars mbo-studenten zullen gescreend worden op suïcidale gedachten door VOZZ-Screen en CDI-2 in te vullen. De screening wordt uitgevoerd door de GGD en de screeningsdata wordt gebruikt om de baseline te bepalen. Op basis van de VOZZ-Screen en item 8 van CDI-2 zullen we beoordelen of er studenten een hoog risico op suïcide hebben.

Deze studenten worden uitgenodigd binnen 48 uur door een GGD medewerker voor een 1 uur durend semi-gestructureerd interview. Het interview omvat beoordeling van de ernst van het suïcide risico en een open discussie over onderwerpen relevant voor de student. Meteen na het interview, wanneer het gesprek bevestigd heeft dat er bij de student sprake is van hoog suïcide risico, zullen de wettelijke vertegenwoordigers van de student op de hoogte worden gebracht. Dan wordt een veiligheidsplan gemaakt en wordt de student eventueel doorverwezen naar de huisarts of GGZ. Universele preventie (>Moving Stories>) Alle eerstejaars mbo-studenten wiens schoollocatie is gerandomiseerd in de experimentele conditie, zullen >Moving Stories> volgen. 'Moving Stories' bestaat uit een training die als doel heeft (zelf-)stigma gelinkt aan depressie te verminderen en hulp zoekgedrag voor depressieve klachten te stimuleren. 'Moving Stories' begint met een introductie sessie dat plaatsvindt tijdens een mentorles en uitleg zal omvatten over het downloaden en spelen van het spel 'Moving Stories' op de smartphone. Verder zal uitgelegd worden dat iedereen het spel 5 aaneensluitende ochtenden speelt en feedback verkregen wordt gedurende de dag over de acties uitgevoerd in het spel die ochtend. Na het spel 5 ochtenden te hebben gespeeld, zal er tijdens de mentorles door een ervaringsdeskundige inzicht gegeven worden in wat leven met een depressie met zich meebrengt. Er zal deze les ook een interactieve discussie plaatsvinden over de vraag 'hoe te handelen als je zelf of iemand in je omgeving depressieve klachten ervaart'. De discussie zal worden geleid door een getrainde verpleegkundige (van GGZ Oost Brabant). Geïndiceerde preventie (>Op Volle Kracht>) Alle eerstejaars mbo-studenten die gerandomiseerd zijn in de experimentele conditie en verhoogde depressieve klachten laten zien (CDI-2 >14) op de screening zullen worden uitgenodigd voor de geïndiceerde interventie 'Op Volle Kracht MBO' ('OVK MBO'). OVK MBO is een aangepaste versie van het originele 'Op Volle Kracht' programma, dat gebaseerd is op cognitieve gedragstherapie (CGT) principes. OVK MBO bevat ook een e-mental health mobile applicatie genaamd 'Boost My Mood' wat depressiepreventie omvat aan de hand van evidence-based CGT modules, oefeningen en technieken. 'Boost My Mood' heeft als doel dat studenten hun kennis met betrekking tot CGT technieken kunnen vergroten, CGT technieken kunnen oefenen en hun depressieve symptomen kunnen monitoren. Alle studenten die actieve toestemming hebben gegeven zullen 6 face-to-face groepsessies volgen. Elke sessie duurt 45 minuten en wordt wekelijks of één keer in de twee weken gegeven. Deze face-to-face OVK MBO sessies zullen worden gegeven door professionals die een 3-daagse training hebben gevolgd in de nodige vaardigheden en theoretische achtergrond. De e-mental health mobile applicatie ('Boost My Mood') kunnen studenten raadplegen in hun vrije tijd wanneer het hun uitkomt.

Inschatting van belasting en risico

Risico

Voor de proefpersonen is het risico op enig letsel door deelname aan dit onderzoek verwaarloosbaar. Deze vormen van preventie worden vaak gebruikt voor jongeren met en zonder depressieve symptomen. Ook deelnemers aan de reeds goedgekeurde onderzoeken die vergelijkbaar zijn met het huidige onderzoek ondervinden geen letsel. De principes waarop de interventies gebaseerd zijn worden veel gebruikt en zijn niet geassocieerd met risico's of enig letsel van deelnemers. Hierbij worden binnen dit onderzoek mbo-studenten eerder gesignaleerd ten aanzien van suïcidaliteit en sneller doorverwezen naar

adequate hulp binnen wat het risico op suïcide verlaagt.

Belasting

Suïcidaliteit en depressie tijdens de adolescentie een groot individueel en maatschappelijk probleem is. Om te bepalen of dit preventieprogramma bijdraagt aan het verminderen van suïcidaliteit en depressie van adolescenten, is het noodzakelijk dat deze adolescenten betrokken worden bij het onderzoek en hierin zowel de preventieve interventies ondergaan als vragenlijsten invullen om de effectiviteit van de interventies te monitoren. Binnen het preventieprogramma is het te verwachten dat hulp zoekgedrag gestimuleerd wordt via de universele preventie en dat depressieve symptomen verminderen vanwege de geïndiceerde preventie. Ook worden suïcidale adolescenten doorverwezen. Wij zijn van mening dat het grote maatschappelijke belang en de winst voor individuen met suïcidaliteit en/of depressieve klachten (vermindering depressieve klachten en zorg suïcidaliteit) de belasting (meedoen aan de screening, invullen van 6 vragenlijsten en het volgen van 1 of 2 interventies) van de proefpersonen binnen dit onderzoek rechtvaardigd. De interventies en vragenlijsten vinden zoveel mogelijk plaats op de schoollocatie tijdens schooluren, zodat belasting van studenten zo min mogelijk is.

Contactpersonen

Publiek

Trimbos-instituut

Da Costakade 45
Utrecht 3521 VS
NL

Wetenschappelijk

Trimbos-instituut

Da Costakade 45
Utrecht 3521 VS
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)

Adolescenten (16-17 jaar)

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Om deel te kunnen nemen aan het onderzoek moet een deelnemer aan de volgende criteria voldoen:

- * Deelnemen aan het eerste jaar van het middelbaar beroepsonderwijs
- * Toestemming voor deelname
- * Toestemming van ouders voor deelname als student jonger is dan 16 jaar
- * Voldoende beheersing van de Nederlandse taal; Om in aanmerking te komen voor deelname aan de geïndiceerde interventie (*OVK MBO*) moet een deelnemer aan de volgende criteria voldoen:
 - * Deelnemen aan het eerste jaar van het middelbaar beroepsonderwijs
 - * Toestemming voor deelname
 - * Toestemming van ouders voor deelname als student jonger is dan 16 jaar
 - * Voldoende beheersing van de Nederlandse taal
 - * Verhoogde depressieve klachten (CDI-2 >14)

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Om deel te kunnen nemen aan het onderzoek moet een deelnemer niet aan de volgende criteria voldoen:

- * Geen; Om in aanmerking te komen voor deelname aan de geïndiceerde interventie (*OVK MBO*) moet een deelnemer aan de volgende criteria voldoen:
 - * Een depressie behandeling volgen

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd

Doel: Preventie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	13-05-2019
Aantal proefpersonen:	1710
Type:	Werkelijke startdatum

In onderzoek gebruikte producten en hulpmiddelen

Generieke naam:	Boost My Mood
Registratie:	Geen registratie

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	02-01-2019
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

ID: 25713

Bron: Nationaal Trial Register

Titel:

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL65756.091.18
OMON	NL-OMON25713